

som køber Brændsel og skal have det befordret ud af Skoven. Naar man ellers holder paa, at det offentlige skal have et ordentligt Vejevæsen, vilde det forekomme mig rimeligt, at Staten paa det Omraade gik i Spidsen, og at Skovvæsenet ikke dannede en sørgelig Undtagelse ved slette Veje. Jeg henstiller specielt til den højtæredede Landbrugsministers velvillige Overvejelse, om det ikke var rimeligt og rigtigt, at vi nu til det kommende Efteraar tog fat paa dette Vejarbejde og derved beskæftigede mange Mennesker og fik udført et meget nyttigt Arbejde.

Paa et enkelt Omraade fraviger det foreliggende Lovforslag det sidst paa dette Omraade vedtagne, Loven af 21. December 1918, nemlig med Hensyn til den Statsstøtte, der ydes til Byggeri og til andet Arbejde. Beløbet for andet Arbejde forhøjes til samme Højde som det, der hidtil er ydet til kommunalt Byggeri, nemlig $1\frac{1}{2}$ pCt. halvårlig, altsaa 3 pCt. årlig, i 8 Aar. Medens jeg selvfølgelig er Ministeren taknemmelig for, at der ydes forhøjet Bidrag til det almindelige Arbejde, forekommer det mig, at den Førerstilling med Hensyn til Statsstøtte, som det kommunale Byggeri har haft, burde det ogsaa have i Fremtiden. Det har jo nemlig et dobbelt Formaal, det skal ikke alene skaffe Arbejde, men ogsaa de nødvendige Bygninger. Skal det lykkes at faa opført de nødvendige Boliger ved Kommunalbestyrelsernes Medvirken, anser jeg det derfor for i høj Grad nødvendigt, at Statstilskuddet hertil forhøjes. Boligmangelen er overordentlig følelig i mange Kommuner, navnlig Købstadkommuner. En Mængde Købstadkommuner maa nu iværksætte meget kostbare Byggearbejder for at tilfredsstille Kravet om Boliger, og det er end ikke muligt at bygge saa rask, at man helt kan undgaa rent interimistiske Foranstaltninger, interimistisk Indretning af Boliger i Skolelokaler, Opførelse af Baraker o. s. v., Foranstaltninger, som jo er kostbare og lidet tilfredsstillende med Hensyn til at skaffe ordentlige Boligforhold for de paagældende, som maa tage til Takke med at indrette sig i disse Skolebygninger og Baraker. Ser man paa den Oversigt, der som Bilag ledsager Lovforslaget, over, hvorledes Loven hidtil har været anvendt, viser det sig, at i København er der anvendt 73 Mill. Kr., i Købstæderne $44\frac{1}{4}$ Mill. Kr. og i Landkommunerne 22 Mill. Kr. Men ser man endvidere efter, hvorledes de Penge anvendes, faar man straks Klarhed over, at det er navnlig i

Købstadkommunerne, at Pengene er anvendte til Byggeri, idet der i København er anvendt 30 Mill. Kr. til Opførelse af Boliger, i Købstæderne $10\frac{1}{2}$ Mill. Kr. og i Landkommunerne 806 384 Kr. Man vil deraf se, at det navnlig er Købstæderne, der maa iværksætte dette overordentlig kostbare Byggeri, og det forekommer mig derfor, at det er rimeligt, at Staten her yder et betydeligt Bidrag for derigennem at lette Kommunerne den Opgave, som jo er blevet paatvunget dem. Thi denne Tilstrømning til Byerne er kommunalt set i og for sig ikke nogen Gevinst for disse Købstæder. Ser man nemlig paa de kommunale Budgetter, viser det sig, at Udgifterne til Dyrstidsforanstaltninger og lignende netop er steget i høj Grad paa Grund af denne Tilstrømning fra Landet ind til Byerne, og ved Siden heraf bliver man altsaa nødt til at iværksætte et Boligbyggeri, som egentlig ikke tilkommer Købstadkommunerne, men burde tilkomme Landkommunerne, hvorfra de paagældende flytter; det var dog mere rimeligt, at man der søgte at indrette de fornødne Boliger for Arbejderne. Der fortælles nu en Gang imellem, at der mangler Arbejdskraft ude paa Landet, men hvis man havde indrettet hyggelige Boliger til Arbejderne ude paa Landet og gav dem en ordentlig Løn for deres Arbejde, tror jeg, det vilde være meget let at faa den Arbejdskraft, der skulde til derude. Tillige vilde det sikkert være i høj Grad medvirkende til at vende Strømmen, hvis man kunde faa Jordspørgsmaalet løst; et af de Lovforslag, der er paa Dagsordenen i Dag, tager jo Sigte herpaa, og hvis man kunde faa Spørgsmaalet løst paa den Maade, at der kan blive tilvejebragt tilstrækkelig Jord, saaledes at dens Dyrkning og Drift kunde frembringe det fornødne til Familiens Underhold, og der saa kunde blive opført hyggelige og tidssvarende Boliger paa disse Lodder, er jeg tilbøjelig til at tro, at man derigennem kunde modvirke den Tilstrømning til Byerne, som nu finder Sted. Foreløbig har vi den imidlertid, og derfor maa Kommunerne tage Opgaven op, og de maa udrede Udgifterne til Dyrstidsforanstaltninger o. s. v.; men netop derfor mener jeg ogsaa, at Staten fortsat bør yde et større Beløb til Hjælp til Kommunernes Byggeri end til Udførelse af andet Arbejde. De Forhold, jeg her har skildret vedrørende Købstadkommunerne, gælder for øvrigt ogsaa paa adskillige større Pladser; købstadbyggede Landkommuner lider mange